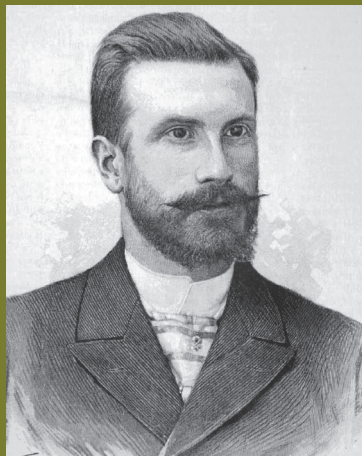

Castelao sobre Alfredo Brañas

As referencias de Castelao (1886-1950) a Alfredo Brañas son varias no *Sempre en Galiza* (1944), no que salientamos a seguinte:

O movemento literario segue avante, eisaltando a personalidade galega, e de súpeto xorde un home extraordinario: Alfredo Brañas. Este gran patriota dálle á “custión galega” un pulo trascendental co seu libro “El Regionalismo” (1889), no que se concreta, por primeira vez, en doutrina política, xa nacionalista, as vagas aspiracións sentimentaes do povo galego. O mesmo Brañas, n-un discurso de apertura de curso, na Universidade de Sant-Iago (1892), condensa en dezaseis puntos todo un programa de Goberno galego, o máis avanzado que rexistra o movemento autonomista en

Hespaña. Cómpre decir que Alfredo Brañas foi a Barcelona cando Prat de la Riba era aínda un estudante e, según confesión pública dos vellos catalanistas, as conferencias de Brañas abriron luces á “custión catalana”.

Sempre en Galiza, 3ª edición, Akal, Madrid, 1980, páxs. 66-67.

Espazos dedicados a Alfredo Brañas

En Carballo Alfredo Brañas ten dedicada unha rúa e unha praza. Na súa casa natal catro placas de homenaxe foron promovidas polos Centros galegos

de Montevideo e Bos Aires (1959), pola Agrupación Cultural Lumieira (2000) e polo instituto do Chorís que leva o seu nome. Ademais na Praza de Galicia, impulsado polo concello, ergueuse en 1982 un cruceiro realizado polo escultor Bucíños e no 2005, tamén por iniciativa municipal, unha escultura do insigne galeguista cunha obra feita polo escultor César Lombera. O instituto que leva o seu nome desde 1977, con motivo do 40 aniversario, tamén deixou constancia da súa homenaxe cunha placa de cerámica na súa casa natal.

Textos: Xan M. Fraga Rodríguez, profesor e historiador.

Alfredo Brañas

125

ANIVERSARIO
1900-2025

Biografía

Alfredo Brañas naceu o 11 de xaneiro de 1859 en Carballo de Bergantiños (A Coruña).

Aos dous anos, en 1861, a súa familia trasládase a Cambados, onde o pai vai exercer de rexistrador da propiedade.

Estuda en Santiago de Compostela onde realiza o bacharelato (1869-1873) no instituto e a carreira de Dereito na Facultade que remata en 1878. Foi secretario xeral da Universidade (1884-1885). Realizou o doutoramento en Madrid en 1885. Consegue a cátedra de Dereito Natural (1887) en Oviedo e pouco despois a de Economía Política e Facenda Pública (1888) en Santiago, onde permanecerá ata a súa morte, realizando as súas actividades académicas, literarias, periodísticas, políticas e cívicas na defensa de Galicia, resalta o seu libro *El Regionalismo* (1889).

En 1885 casa con Ramona Casulleras Galiana, irmá do médico e escritor Isidoro Casulleras, autor da composición poética “Juan Tuorum. Leyenda sobre una tradición gallega del siglo XIV” (Santiago, 1880).

Vivían na rúa da Acibachería número 5, onde, a pesar dos coidados do seu médico e amigo Juan Barcia Caballero (prologou *El Regionalismo*) morreu o 21 de febreiro de 1900, con apenas 41 anos.

Alfredo Brañas foi soterrado no cemiterio de Nosa Señora do Rosario e pasaría logo, en 1905, a un mausoleo custeado por subscrición popular en San Domingos de Bonaval, no actual Panteón de Galegos Ilustres onde tamén está Rosalía de Castro (nos actos de traslado dende o cemiterio de Adina, o 25 de maio de 1891, participou activamente Brañas), o xeógrafo e matemático Domingo Fontán, o poeta Ramón Cabanillas, o escultor Francisco Asorey así como Castelao.

Obra

> Poesía

Lembranza, Gaceta de Galicia, 1889, dedicado a Rosalía.

O Avellón, Teatro Principal, A Coruña, accésit (100 exemplares impresos) no Certame Literario celebrado no Teatro Principal, o 24 de agosto de 1884, pola Reunión Recreativa e Instrutiva de Artesáns da Coruña.

A víspera de San Xoán, no Certame Literario Musical Galego de Pontevedra, 9 de agosto de 1886, premio dunha rosa de prata e ouro. Publicado en *Galicia Humorística* número 5, 15 de marzo de 1888.

Oda homenaxe ó Padre Feijóo, en Ourense (Inauguración do monumento) 1887.

Brindis a Maruxiña.

Aire galego (música de Chaves).

Nós como eles (*Como en Irlanda*).

Hino Galego (proposta).

Nós como eles*

Hai unha terra lonxe da nosa,
como ela verde,
como ela fermosa
onde os labregos,
cultivadores,
foran escravos
dos seus señores
i agora libres
rexenerados
van en camiño
de ser vingados.
IRLANDA...a illa
perla dos mares,
é a doce terra
dos meus cantares,
terra de altivos
fortes colonos,
onte inda servos,
hoxe xa donos...

¡Ergue, labrego! ¡Erguete e anda!
¡Coma en Irlanda! ¡Coma en Irlanda!

* Poema en catro cantos, reproducimos o primeiro.

> Ensaio

El Regionalismo, Jaime Molinas Editor, Barcelona, 1889, a contribución máis completa e estruturada do galeguismo.

Discurso en galego na apertura dos Xogos Florais de Tui (1891).

Bases Generales del Regionalismo y su aplicación a Galicia (1892).

La crisis económica en la época presente y la descentralización regional (1892).

Alfredo Brañas tiña un gran coñecemento da cultura galega do seu tempo. Activo galeguista, membro da Asociación Regionalista Gallega (1889), da que era vicepresidente primeiro e director do seu órgano de expresión, *La Patria Gallega*, participou en diversos Xogos Florais, como o primeiro celebrado en Tui en 1891 onde pronunciou un importante discurso en galego. Tiña unha especial predilección por Rosalía de Castro, polo que foi un dos organizadores do traslado dos seus restos dende o cemiterio de Santa María de Adina (Padrón) a Santiago de

Compostela o 25 de maio de 1891. En *La Patria Gallega* número 5 ofrécense varios poemas adicados a Rosalía, entre outros de Juan Barcia Caballero, Curros Enríquez, Alberto García Ferreiro, Galo Salinas e o propio a Alfredo Brañas, que di así:

Á boa memoria de dona Rosalía Castro de Murguía

*Desde que ó pé dos olivos
de Adina enterrar che vin
eu non sei por que me lembro
da miña patria infelís...
Ti na cova, ela esquencida
de todos, ¡triste de min!,
¡cantándoches os teus cantares
choro por ela... e por ti...!*

Brañas pronunciou ademais un fermoso Discurso en homenaxe a Rosalía de Castro o 30 de maio de 1899 no Ateneo León XIII de Santiago de Compostela.